

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1933 malî yılı son hesabına aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Başvekâlet tezkeresile Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1933 yılı son hesabı hakkında kanun lâiyhası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/455,1/454)

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1933 malî yılı son hesabına aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (3/455)

T. C.

Divanı muhasebat

Sayı :

15 - I - 1938

U. 126079

H. 77

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1933 malî yılı hesabı katisi hakkında tanzim kılınan mutabakat beyannamesinin bağlı olarak sunulduğu en derin saygılarımla arz olunur.

Divanı muhasebat reisi

S. Oran

Beyanname

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün Nafia vekâletinden gönderilen 1933 malî yılı katî hesabı muhasibin Divanı muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesabı ile karşılaştırıldı.

Hesabı katide idarenin masraf yekûnu 32 361 576 lira 60 kuruş ve varidat tahsilâtı da 15 420 953 lira olmasına nazaran masrafın varidattan 16 940 623 lira 33 kuruş fazla olduğu görülmekte ise de bu fark hakikî bir bütçe açığı mahiyetinde olmayıp bütçe kanununun 14 ncu maddesindeki salâhiyete istinaden 1930 senesi gayesine kadar tediye edilip de bütçeden mahsubu yapılmamış olan 17 355 816 lira 25 kuruşun bütçede açılan hususî bir fasla mahsub suretile masraf kaydedilmesinden ileri gelmiştir.

1483 numaralı kanunun 12 nci maddesinde (Demiryolları ve limanları katî hesabı,

A) Tesisatı iptidaiye hesabı } İşbu hesaplar muhasebei umumiye kanununun 102

B) İşletme hesabı } ve 103 ncu maddeleri dahilinde tanzim olunur.

C) Kâr ve zarar hesabı bilânço

D) Sermaye hesabı

E) İdare malzeme nakliyat hesabı; cetvellerinden tereküb eder) diye yazılı olduğu halde 1818 sayılı kanunla inşaat dairesinin bu idareden ayrılarak Nafia vekâletine bağlanmış olmasından dolayı

(A) fıkrasındaki tesisatı iptidaiye cetvelinin ve sermaye hesabına müteallik erkânın bilânçoda gösterilmekte bulunmasından naşi de sermaye hesabına aid cetvelin mevcut bulunmadığı anlaşılmıştır.

İlişik cetvellerdeki meşruhat nazarı dikkate alınmak şartile katı hesabda yazılı rakamların kabul değeri olduğunu arz ederiz.

Birinci reis	D. 1. Reisi	D. 2. Reisi	D. 3. Reisi	D. 4. Reisi	Aza
<i>S. Oran</i>	<i>F. Eke</i>	<i>A. Yurdakul</i>	<i>Â. Özgen</i>	<i>F. Erinç</i>	<i>B. Esen</i>
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
<i>Ziya Aslan</i>	<i>C. Dincer</i>	<i>M. Menemenci</i>	<i>R. Bakuy</i>	<i>H. Demirsoy</i>	<i>M. İhsan Erenli</i>
Aza	Aza	Müddeiumumî	Aza	Aza	Aza
<i>Z. Orbay</i>	<i>M. Ali Apak</i>	<i>Enver Arkun</i>	<i>E. R. Ayla</i>	<i>Nazmi Başak</i>	<i>F. Özbudun</i>

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1933 yılı son hesabı hakkında kanun lâyihası (1/454)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/725

29 - II - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1933 malî yılı katı hesabı hakkında Maliye vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18 - II - 1936 da Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
I. İnönü

Esbabı mucibe

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğününün 26 - V - 1927 tarih ve 1042 numaralı teşkilât kanununun muaddel 3 - I - 929 tarih ve 1483 numaralı kanunun 12 nci maddesi mucibince hazırlanması lâzım gelen 1933 malî senesi hesabı katı kanun projesi, inşaat dairesinin 1-VI-931 tarih ve 1818 numaralı kanunla Bayındırlık bakanlığına bağlanması dolayısıyla yalnız işletme hesabı katisini ihtiva etmekte bulunmuş ve berveçhizir kısımlardan tereküb etmiştir.

- 1 - Katı-hesab kanun projesi
- 2 - Masraf hesabı katı cedveli (A) cedveli
- 3 - Varidat hesabı katı cedveli (B) cedveli
- 4 - İdari nakliyat hesabı
- 5 - İşletme hesabı
- 6 - Kâr ve zarar
- 7 - Blâne

933 malîsenesi bütçe sarfiyat ve mahsubatı (32 361 576,60)) liradır. İşbu mikdarın (14 839 726,28) lirası 933 malî senesi bütçesine mevzu (15 420 327) liralık tahsisata ve (150 000) lirası Bayındırlık bakanlığı bütçesinin 596 ncı faslına Devlet demiryollarına yardım olarak vaz edilip idaremize ödenen ve varidat, masraf bütçelerimize ilâve edilen (150 000) liralık tahsisata mukabil sarfedilmiştir.

Faslı mahsus olarak bütçeye masraf kaydedilmiş olan mütebaki (17 355 816,25) lira, 930 malî senesi gayesine kadar sarf edildiği halde mahsubu icra edilemeyen mebalığın mahsubatına aid olub 933 malî senesi bütçe kanununun 14 ncü maddesine istinaden ifa olunmuştur.

İşletme bütçesinde faslı mahsus teşkil eden işbu meblağ işletme varidat ve masarifatının kâr ve zarar hesabına intikalinde, mahiyet itibarile işletme masraflarını alâkadar etmemesi ve haddi za-

tmnda inŒaat masrafları olub inŒaat masrafları da Hazinece temin edilmekte bulunması hasebile malî sene gayesi itibarile bir kalemde muhtelif matlubat hesabında Hazine zimmetine naklolunmuştur.

933 malî senesi masraf fasılları arasında yapılan münakaleler ve yeniden açılan 16 ncı fasıl 8 - XI - 933 tarih ve 2334 numaralı kanuna istinaden yapılmıştır.

10 neu masraf faslının 3 neü maddesine reddiyat ve bilet satışı aidatı olarak konulan (1 000) lira tahsisata mukabil yapılan sarfiyat mevzu tahsisata nazaran (16 034,07) lira fazlasile (17 034,07) liradır. Mevzu tahsisattan fazla sarfolunan miktar 933 malî senesi bütçe kanununun 13 neü maddesine müsteniddir. Sarfolunmayan (580 600) lira (72) kuruşluk tahsisatın imhası teklif olunmuştur.

Bağdad kısmı masarifi olarak tahakkuk eden (1 302 154,43) lira ve varidatı olarak tahakkuk eden (898 422,85) lira, 22 - IV - 340 tarih ve 506 numaralı kanunun muaddil 30 - I - 929 tarih ve 1483 numaralı kanunun 17 neı madesi mucibince Bağdad Œirketi hesabı zimmet ve matlubuna naklolunmuştur. Ve işbu münakalenin icrasından sonra işletme masrafı (9 915 722,02) lira ve mübayaa taksitile birlikte (13 703 605,92) lira ve işletme varidatı (14 372 530,42) lira, Bayındırlık bakanlığı bütçesinden vaki muavenet ile birlikte (14 522 530,42) lira olarak tesbit edilmiş ve pilânçoya merbut işletme hesabı bu esas üzerinden tanzim olunmuştur.

İşletme hesabında gösterilen varidat ve masarifat miktarlarına göre tahassül eden (818 924,50) liradan ibaret fazlai varidat 23 - V - 927 tarih ve 1042 numaralı teşkilât kanunumuzun 50 neı madesi mucibince geçmiş seneler zararının telâfisi için kâr ve zarar hesabına irad kaydolunmuştur.

	933 malî senesi işletme emsali		
	Masarif	Varidat	Emsali
İşletmeler	11 067 876,56	15 270 953,27	72,48
Mübayaa taksiti	3787 883,90	—	—
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	14 855 760,35	15 270 953,27	97,28

Beher 100 lira varidata mukabil yapılan sarfiyatı gösteren işletme emsali yukarıda gösterildiği üzere mübayaa taksiti hariç olmak üzere 72,48 ve mübayaa taksitile beraber 97,28 dir.

934 malî senesine devreden kâr ve zarar hesabı bakiyei zimmetinin (17 331 928,07) liraya kadar yükselmesi, 23 - V - 927 tarih ve 1042 numaralı teşkilât kanununun 47, 49 ve 50 neı maddeleri mucibince kâr ve zarar hesabına zimmet kaydedilmek suretile tahakkuk ettirilen ve 933 malî senesi gayesine kadarki tahakkukat miktarı (21 813 844,59) liraya baliğ olan teedid ve itfa sermayesinden münbaistir.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Di. M. encümeni

Esas No. 1/454, 3/455

Karar No. 1

19 - III - 1938

Yüksek Reisliğe

Devlet demiryolları ve limanları işletme mum müdürlüğünün 1933 malî yılı hesabı katisi hakkında Başvekilliğin 29 - II - 1936 tarihli ve 6/725 numaralı tezkeresiyle teklif olunan kanun lâyihası ve Divanı muhasebatın mutabakat beyannamesi tetkik ve müzakere edildi.

1933 zarfındaki sarfiyatın varidatına göre 16 940 623 lira 33 kuruş fazla olduğu görülmekte ise de bunun bütçe ağırlı mahiyetinde olmayıp 1930 senesi gayesine kadar tediye edildiği halde bütçeden mahsubu yapılmamış olan 17 355 816 lira 25 kuruşun 1933 senesi bütçe kanununun 14 ncü maddesiyle verilen mezuniyete istinaden bütçede açılan hususî fasla mahsub suretile masraf kaydedilmesinden ileri geldiği anlaşılmıştır.

1483 numaralı kanunun 12 nci maddesi mucibince katî hesaba eklenmesi icab eden cedvellerden tesisatı ibtidaiye hesaba aid cedvelin 1818 numaralı kanunla inşaat dairesinin demiryolları idaresinden ayrılarak Nafia vekâletine bağlanmasından dolayı eklenmediği anlaşılmış ve bu cihet zarurî görülmüştür.

Kambiyo muamelâtından husule gelen 52 405 lira 64 kuruşluk kârın dairesince doğrudan doğruya kâr kaydı ile iktifa edilerek varidat arasına

almadığı ve bu yüzden Divan kayıtlarıyla hesabı katî arasında bir fark husule geldiği anlaşılmış ve Divan cedvelinde gösterilen miktar kabul edilmiştir.

Tecdid ve itfa sermayesi namlarıyla ayrılan ve kâr ve zarar hesabına alınan mebalîğ ve bunların devirlerinin 1042 numaralı kanunun hükümleri dairesinde yapılmış olduğu ve bunun da zarurî bulunduğu neticesine varılmıştır.

Yukarıda arzedilen ve kambiyo muamelâtından mütevellid bulunan kâr nazarı dikkate alınmak suretile kanun lâyihasının ikinci maddesi tadilen ve diğer maddeleri bazı kelimeleri değiştirilmek suretile aynen kabul edilerek Umumî Heyetin yüksek tasvibine arzedilmek üzere sunuldu.

Di. M. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Niğde	Trabzon	Yozgad
Faik	Mitat Aydın	Sungur
Çorum	Denizli	İstanbul
N. R. Yıldırım	H. Rüşü Öktem	H. Gürsoy
Kayseri	Konya	Mardin
F. Gübgüb	M. Halid Üner	Hilmi Çoruk
	Muğla	
	H. Kitabcı	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1933 malî senesi katî hesap kanunu lâyihası

MADDE 1 — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1933 malî senesi masrafı merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere 32, 361, 576, 60 liradır.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin aynı sene varidatı merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere 15, 420, 953, 27 liradır.

MADDE 3 — Tahsisattan sarfolunmayıp (A) cetvelinde aid olduğu sütunda gösterilen 580 600, 72 lira tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

18 - II - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>I. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>C. Bayar</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DE- ĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1933 malî yılı hesabı katî kanun lâyihası

MADDE 1 — Devlet Demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1933 malî yılı masarifi 1933 malî yılı bütçe kanununun 14 ncü maddesi mucibince mahsubuna müsaade edilen 17 355 816 lira 25 kuruş dahil olduğu halde bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (32 361 576) lira 60 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen umum müdürlüğün aynı yıl varidatı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere (15 473 358) lira 91 kuruştur.

MADDE 3 — Muhassesattan sarfolunmayan ve bitişik (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (580 600) lira 72 kuruş tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

A - CETVELİ

F.	Muhassasatın nevi	Muhassasat	Sarfıyat	İptal olu- nan tahsisat
1	Ücret ve yevmiyeler	4 156 000	3 999 085 26	156 914 74
2	İdare teşkilâtına dair memur ve müstahdemlere yardım	122 000	112 997 08	9 002 92
3	Harcırah	85 000	69 830 19	15 169 81
4	İdare masrafları	153 000	123 336 09	29 663 91
5	İşletmeden mütevellid idare masrafları	411 000	380 780 45	30 219 55
6	İşletme masrafları	5 476 000	5 415 806 45	60 193 55
7	Fidanlıklar masarifi umumiyesi	28 650	26 135 37	2 514 63
8	Sigorta ücret ve sermayesi	30 000	30 000	0
9	Mütenevvi masraflar	11 000	5 547 56	5 452 44
10	Düyunat	241 034 07	176 620 59	64 413 48
11	Tesiat ve tevsiat masrafları	543 000	454 995 24	88 004 76
12	Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılığı	3 900 000	3 787 883 90	112 116 10
13	Ecnebi mütehassısları ve bu mütehassıslara terfik edilecek tercüman ücretleri	85 000	81 437	3 563
14	Tekaüd, dul ve yetim maaşları	2 000	1 976 45	23 55
15	1715 numaralı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	152 677	152 677	0
16	Cümhuriyetin onuncu yıl dönümünü kutlulama masrafı	40 000	36 651 72	3 348 28
F. M.	Askerî fabrikalardan satın alacak ray bedeli	150 000	150 000	0
F. M.	Bütçe kanununun 14 ncü maddesi mucibince yapılan mahsubat	17 355 816	25 17 355 816 25	0
	Yekûn	32 942 177	32 32 361 576 60	580 600 72

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	Muhammenat	Tahsilât
1		Demiryolları işletme hasılatı		
	1	Yolcu	4 117 000	4 189 521 53
	2	Yolcu ağırlığı	170 000	144 955 47
	3	Mesajeri	400 000	448 535 37
	4	Seyriseri	475 000	568 673 62
	5	Seyri hafif	7 500 000	8 404 077 74
	6	Muhtelif hasılat	450 000	657 193 86
2		Liman, rıhtım ve iskeleler hasılatı		
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtımı	650 000	577 587 03
	2	Derince limanı	50 000	148 806 77
3		Sıhhiye tevkifatı	110 000	138 878 64
4		Mütenevvi hasılat		
	1	İstimalden iskat edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	5 000	271 75
	2	Memurlardan alınacak tahsil ücreti	5 000	3 513 92
	3	İdareye aid limanlardan alınacak icar bedeli	5 000	41 343 21
F. M.		Askerî fabrikalardan alınacak ray bedeli için Nafia ve kâleti bütçesinden yardım	0	150 000
		Yekûn	13 937 000	15 473 358 91